

HOLMI

XVIII. évfolyam 6. szám

2006. június

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter, Domokos Mátyás,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Gergely Ágnes*: A tengerszoros • 723
Szakács Eszter: Laodameia • 725
Wilheim András: „Mindennapi” • 726
Papp Márta: Kurtág György „Orosz kórusai” • 732
„Kurtág arra kényszeríti előadóit,
hogy kezdjenek új életet”
(Csalog Gábor és Dolinszky Miklós
beszélgetése) • 742
Határ Győző: Hajasbaba • 749
Bölcselem • 750
Térey János: A. & D. • 751
Tandori Dezső: A Semmi Percek • 752
Tallár Ferenc: Poétika és etika • 754
Darányi Sándor: Akartuk ezt a lutrit • 764
Szabálytalan (píse) szonett • 765
Győri László: A népbiztos délutánja • 766
Miklya Zsolt: Nájlon alatt • 768
Hét angyalujj • 769
Pallag Zoltán: Duna • 770
Kiss Judit Ágnes: Tükör előtt • 771
öreges • 771
hulladék • 772
Rosmer János: Térd • 772
Barokk táborban • 773
Lajosok • 773

FIGYELŐ

Radnóti Sándor–

Bazsányi Sándor–*M Tóth Éva*: Három bírálat egy könyvről (Nádas Péter: Párhuzamos történetek) • 774

Radnóti Sándor: Pécs, Páty, Párizs (Bagi Zsolt: A körülírás. Nádas Péter: Emlékiratok könyve) • 804

Báthori Csaba: Az átrombolt helyszín (Győri László: A kései Éden) • 810

Szalai Júlia: Polgárvilág – darabokban (Losonczy Ágnes: Sorsba fordult történelem) • 814

Dupcsik Csaba: „...Itt az alkalom a kivégzésükre”
(Katz Katalin: Visszafojtott emlékezet. A magyarországi romák holokauszt-történetéhez; Bársony János–Daróczi Ágnes [szerk.]: Pharrajimos. Romák sorsa a nácizmus idején; Purcsi Barna Gyula: A cigánykérdés „gyökeres és végleges megoldása”) • 824

Csorba László: Reviczky – két szobában (Gondolatok a Petőfi Irodalmi Múzeum Reviczky-kiállítása kapcsán) • 833

Bíró Yvette: Hét megjegyzés Kundera hét fátylához (Milan Kundera: A függöny) • 836

Lator László: Somlyó György (1920–2006) • 841

Tomaji Attila: Siratni lehet már, méltatni még nem • 843

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság

Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A

Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénnytársaságok

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág

Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján, Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál (Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)

További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu

Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)

Előfizetési díj fél évre 1500, egy évre 3000 forint, külföldön \$35.00, illetve \$70.00

Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Gergely Ágnes

A TENGERSZOROS

1

Gibraltár

Gyalog kellett volna idejönni,
vagy számárháton, ha az idő letelt.
Mindig azok a lábnyomok a porban.
Mindig ugyanaz a kert.

S a szárnyak. Örökös verdesés.
Ahogy suhog a csend kaszája.
A város lélekőrítő orgonái.
A pálmafák szimmetriája.

Voltam itt? vagy csak az akarat csorba
harsonája, ami az utakon végigrivall?
ráértődik a toronyra az álom,
vég nélkül zúgó harangjaival?

Vagy nem voltam? Nincs itt Gibraltár,
hogyan Afrikára rátekints?
Hol a messzelátód? nem segíthet?
Christophernek már híre sincs?

Te sem vagy itt? elmentél, amerre
a normannok, az etruszkok, a vizigótok?
Valaha itt egy rózsáról verset írtak.
Nem igaz, hogy az a vers megíródott?

Vagy nem vonódik semmi vissza?
A tüske még most is sebez.
Hegyomlásnak csúsznak alá a nemzedékek.
A pontatlanság ünnepéye ez.

Hát mostantól gyalog. Vagy számárháton.
Ez az út szomjúságból fog kirakódni.
Elforr az idő orgonán, harangon.
Csak a rózsza illata valódi.

2

Ceuta

Elforr az idő orgonán, harangon.
Csak a rózsza illata valódi.
Hát mostantól gyalog. Vagy számárháton.
Ez az út szomjúságból fog kirakódni.

Hegyomlásnak csúsznak alá a nemzedékek.
A pontatlanság ünnepélye ez.
Mért nem vonódik semmi vissza?
A tüske még most is sebez.

Valaha itt egy rózsáról verset írtak.
Nem igaz, hogy az a vers megíródott?
Te sem vagy itt? elmentél, amerre
a normannok, az etruszkok, a vizigótok?

És a messzelátód? nem segíthet?
Cristoforónak híre sincs?
Nem voltam itt? Nincs itt Ceuta,
hogyan Európára áttekints?

Ráértődik a toronyra az álom,
vég nélkül zúgó harangjaival.
Itt voltam? vagy csak az akarat csorba
harsonája, ami az utakon végigrivall?

A város lélektelen orgonái?
A pálmafák szimmetriája?
S a szárnyak! örökös verdesés!
ahogy suhog a csend kaszája –

mindig azok a lábnyomok a porban.
Mindig ugyanaz a kert.
Gyalog kellett volna idejönni.
Vagy számárháton. De az idő letelt.

Szakács Eszter

LAODAMEIA

*„Mit állítottál volna asztalunkra,
ha nem halálunk kettős-egy tüzét?”
(Yves Bonnefoy)*

Ó, éjszaka, melyben egyetlen szó világít,
éjszaka, melyben rendületlen fekszem, mint a kő,
éjszaka, mely az emlékeknek oltárt állít,
s a paráznak, melyben fellobbanni van még erő.

Ha becsukom a szemem, dombtetőre látok
és csillagos égre, mit szél karistol össze.
Mindig ugyanúgy, soha nem történik máshogy,
kioltja a fekete lángot visszajötte.

A semmin át pörögve száll tekintetem:
az ellenfényben állva megremeg, akár a gally.
A csillagokhoz hangolva nem élhattünk sosem.
Az árnyék, mit vet, már engem is eltakar.

*

Elállt a szél és hallgatnak a madarak,
de én egyre hallom nyöszörögni a hangot,
mely megtagadja majd a lángot és a parazsat,
ha lámpámból az utolsó csöpp olaj elfogy.

Idő kellett, hogy megértsem: a semmiben lakom.
Húséges társaim: víziók és halottak.
Hiába gyűjtanám meg fáklyaként magam,
hisz a sötétség szegődött gyámolítómnak.

Mióta nem más, csak egy emlék póre arca,
őt keresem minden homályos víztükörben,
bár tudom, jól rejtí csillagos maszkja
az éjszakának, amellyel szövetséget kötöttem.